GAZETA WARSZAWSKA.

W SOBOTĘ DNIA 23. LIPCA ROKU 1774.

Z Warſzawy dnia 23. Lipca.

W przeſzły czwartek, N. Król Imć Pan Naſz Miłościwy, odwiedzał Ieymć Panią z Xiążąt *Poniatowſkich Branicką*, Kaſztelanowę *Krakowſką*, Hetmanowę Wielką Koronną, Sioſtrę ſwoię, o cztyry mile ztąd w *Jordanowicach* od nieiakiego czaſu przebywaiącą; i tegoż ſamego dnia, do tuteyſzego Stołecznego ſwego Miaſta powrócił.

Z LITWY.

Z Wilna dnia 11. Lipca.

Liczbę Pańſtwa tu przytomnego przybyciem ſwym pomnożył Imć P. *Ogińſki* Woiewoda *Trocki*.

Ichmć PP. Kawalerowie w *Collegium Nobilium* Rzeczypoſpolitey edukuiący ſię dnia 6.

tego miesiąca dali publiczny Dowod postępku w Naukach, ięzykami Francuskim, Niemieckim i Polskim, w przytomności Xiążęcia Imci Biskupa *Wileńskiego* Pasterza naszego, i wielu godnych gości.

W przeszłą sobotę, dzień doroczny wstąpienia na Tron Imperatorowey Ieymości, a dnia wczorayszego Imienin Wielkiego Xiążęcia Imci *Rossyiskiego*, Imć P. Generał *Rzewski* z osobliwszą obchodził tu uroczystością; zaprosiwszy Xiążęcia Imci Biskupa *Wileńskiego*, Imci Pana Marszałka i Cały Prześwietny Trybunał, oraz wszystkich przytomnych Ichmościów na obiad i kolacyą z balami przy odgłosie z harmat.

Z WŁOCH.

Z Rzymu dnia 18. Czerwca.

Konsystorz taiemny, który miał być dnia 20 tego miesiąca odłożony na czas inny, ale niewymieniony; gdyż zdrowie *Oyca S.* od nieiakiego czasu w słabym nieco iest stanie.

Z Rzymu d. 25. Czerwca.

Oyciec S. przyzwał do *Rzymu* Xiędza *Dinelli* Zakonu Kaznodz: sławnego pisarza; który za przeszłego ieszcze Papieża, wyiechał był z tąd na spokoynieysze życie po swych pracach. Na żądanie Ministrów *Hiszpańskiego* i *Portugalskiego* Dworu, ten rozkaz od *Oyca S.* teraz odebrał; mniemanie niemal powszechne iest, że Kardynalską godnością będzie za swoie uczone prace ozdobiony. Stoi tu tym czasem w Domu XX. *Penitencyarzów* przy Kościele *Liberyuszowym.*

Z Bastya d. 14. Czerwca.

Krom żywności przesłanych do *Aleria*, przesłano też 8000. flint, znaczną część ołowiu i prochu. Malkontenci widząc że to na ich dzieie się zgubę, zbuntowali się tak pod *Casinca* i pod *Niolo*, iakoteż w innych okolicznych mieyscach; maiąc nadzieię łatwego zrzucenia z siebie iarzma *Francuskiego*. Tym czasem kilkuset z nich przeszkadzaiących prze wiezieniu rynsztunku woiennego do *Corte*, rozpędzono pod *Aiaccio*. Wielu z *Korsykanów* służących za Woluntaryuszów w Woysku *Francuskim*, przeszło na stronę swych Rodaków; i nie masz dnia żadnego, któregoby między *Francuzami*, i *Korsykanami* nie było iakiego zatargu, z przelaniem krwie z obustron.

Z Neapolu d. 17. Czerwca.

Ledwo co sprawa *Palermitańska* zaspokoiona iest, alić w

drugim mieyſcu zaczęła ſię inna, tegoż prawie ſamego rodzaiu. W *Balctra* Mieście w *Apulii* leżącym, Kommendant żołnierzy, wedle rozkazu odebranego od wyżſzey władzy, to ieſt od Pana *Wurtz* Kommendanta Miaſta onego, napomniał i oſtro władzy ſwey podległych ſtrofował. Ci zbuntowawſzy ſię nie przeſtali na tym, że zabili tegoż Kommendanta ſwego; ale dowiedziawſzy ſię, że nie z ſwego domyſłu, lecz z rozkazu Pana *Wurtz*, tak z niemi poſtąpił; zaczaili ſię nań na ulicy i do przeieżdzaiącego kilkakroć wyſtrzelili: chybili go przecie, ale ſyna z nim iadącego ranili, lecz nie śmiertelnie. Kommendant pomieniony, niemógł ich kazać wziąć wareſzt, bo nie ma na ſwey ſtraży iak tylko 20 Szwaycarów; przeſłał więc na donieſieniu o tym Dworowi. Król Imć nowo uſtanowionego nad temiż żołnierzami Kom: wezwał do ſiebie; ale ieſzcze niewiemy iakie w tym razie uczyni rozporządzenie. Xiąże *d'Aliano* wybiera ſię w drogę do *Sycylii*; gdzie na mieyſcu Margrabiego *Fogliani* ma być *Vice-Regem*: iuż wozy ſwe przed ſobą wyſłał.

Z FRANCYI.

Z Marly d. 30. Czerwca.

Oſpa Królowi Imci w obu ramionach zaſzczepiona, wſzytkie ſwoie ſtopnie i czaſy iak naydoſkonaley zachowała, oraz całe ciało, chociaż z rzadka oſypała. Wſzyſtko, Bogu dzięki, dobrze idzie. Schnąć iuż ta oſypka poczyna i wkrótce ſię zakończy; przeto w pierwſzym zdrowia ſtanie ſpodziewamy ſię obaczyć niebawiąc Monarchę naſzego. Pierwſze lekarſtwo będzie dane Królowi Imci w przyſzłą ſobotę. W podobnym ſtanie zoſtaią Xiążęta Ichmość Bracia Królewſcy i Xiężna Ieymość *Artezyi*; którey iednak rzadsze ieſt nie równie oſypanie.

Królewny Ieymć *Adelaida*, *Wiktorya* i *Zofia* przybyły tu z *Choiſy* dnia 26 tego mieſiąca i z wielką radoscią od Króla Imci i całey Familii Królewſkiey były przyięte. Nazaiutrz, Xiążęta i Xiężniczki krwi Królewſkiey, Miniſtrowie i Sekretarze Stanu, tudzież Panowie i Damy Dworſkie, pomienionym Królewnom, z przyczyny odbytey ſzczęśliwie oſpy, ſkładali ſwoie powinſzowania.

Z Paryża dnia 1. Lipca.

Operacya Cyrulicka przez ſła-

wnego Brata *Come* Imci Xiędzu Arcybiſkupowi czyniona, iak ſzczęśliwie ſię udała, tak wielką nam czyni nadzieię, że wkrótce w pierwſzym zdrowiu obaczemy naſzego Paſterza.

Akademia *de Touluſe* na przyſzłoroczne uczonym ludziom rozdawanie zwykłey nadgrody, podała do rozwiązania następuiące pytanie: *Nazbyt wytworny ſmak w naukach; czy nie ieſt znakiem i przyczyną tych że nauk upadku?* Co na to uczeni ludzie rzekną; na przyſzły rok obaczemy: tym czaſem tego roku to tylko wiemy, że kto nazbyt w potrawach przebarſzcza, i żadney prawie do ſmaku nie może ſobie dobrać; ieſt to znakiem chorego żołądka.

Z ROSSYI.

Z Petersburga d. 15. Czerwca.

Miniſtrowi Rzeczypoſpolitey *Raguzańſkiey*, po większey części powiodło ſię u Dworu naſzego, w tey ſprawie, w którey był przyſłany: a Hrabia Alexy *Orłów*, ma zlecenie zupełnego zakończenia rzeczy całey.

Rozrządzenie uczynione od Imperatorowey Ieymci względem Duchowieńſtwa, tak Swieckiego, iako i Zakonnego, dało nam poznać, że teraz znayduie ſię w *Roſſyi* 714 Klaſztorów Męſkich, a 222 Panieńſkich; wſzyſtkie zaś duchownych dobra, liczą poddanych 869,545.

Z ANGLII.

Z Londynu dnia 28. Czerwca.

Sprawa Oſad naſzych, zabawia teraz wſzyſtkich myśli. Oſtatnie liſty z *Boſton* z dnia 21. Maia, donoſzą nam, że Miaſta Prowincyi *de Maſſachuſet - Baye* iedne po drugich przyſtaią do zamyſłów *Boſtońſkich* przeciwko wyrokowi Parlamentu *Angielſkiego.* Obywatele *d'Hartford* obiecali *Boſtończykom* doſtarczać żywności, ſkoro ich port zamknięty będzie. U nas iednak mimo tego wſzyſtkiego, zamyślaią wſzyſtkiemi ſiłami popierać ſkutku oſtatniego poſtanowienia Parlamentu: przez co Miſtrowie naſi, maią wielu ſobie nieprzyiaznych obywatelów, tak dalece że ci poſtanowili na zbliżaiący ſię obieraniu Aſſeſſorow Parlamentu, nie dać kreſki, tylko na tych, ktorzyby poprzyſięgli, że znioſą wyrok przeciw Parlamentowi *Boſtońſkiemu*, i ów drugi odmieniaiącey rząd w *Quebece.*

Num: 59.

SUPLEMENT

DO GAZETY WARSZAWSKIEY.

W SOBOTĘ DNIA 23. LIPCA ROKU 1774.

Z Paryża dnia 20. Czerwca. Hrabia *de Maurepas*, po swym oddaleniu od Dworu za przeszłego Panowania, mieszkał w dobrach swoich, gdzie miłością sług i poddanych swoich i pieczołowitością o ich dobro wzaiemnie sobie wszytkich ich serca zobowiązał. Z tey okoliczności stał się taki przypadek: Właśnie w ten czas ogrodnika swego córce pomieniony Hrabia swoim kosztem sprawował Wesele, kiedy Kuryer z listem Królewskim przybiegł wzywaiącym go z wygnania do Dworu. Matka Nowożeńca widząc przybiegaiącego od Dworu Kuryera, a prze miłość ku Panu swoiemu boiąc się nowey iakiey dla niego nie łaski, tak się przelękła, że na tych miast omdlała i w tych mdłościach umarła. Dobry sługa, nad nieszczęściem Pana swego umiera: a zły, nieszczęciem i szkodą pańską żyie.

Z Mediolanu dnia 12. Czerwca. Ogłoszony tu iest wyrok Cesarzowy Krolowy Ieymci względem Duchowieństwa. Monarchini ta znaiąc doskonałe, że Duchowni w ten czas są i nay poważnieysi u ludu i naypożyteczniejsi Religii, kiedy są uczeni, i należycie oświeceni; postanowiła teraz, żeby wszyscy zabieraiący się do stanu duchownego, byli obowiązani wprzód doktorować się, w Akademii; Doktorstwa zaś bez poprzedzonego wprzód ścisłego z nauk badania, żaden niedostąpi. Zaden też z tych, którzyby niebyli Doktorami, nie będzie przypuszczony do żadnego *beneficium*.

Z Moguncyi dnia 26. Czerwca. Ciało zmarłego Xiążęcia *Elektora* pogrzebione iest wczoray, z wspaniałemi a w tym

razie zwyczaynemi obrządkami. Mnóstwo ludzi, rozmaitego stanu, ktòrzy się tu ściągneli na pogrzeb z *Frankfortu*, z *Darmstadt* i z innych miast okolicznych, niezrachowane było. Xiążęta i Xiężniczki Ichmć *de Darmstadt* i *de Nassau-Usingue* przyiachali także na pogrzeb pomienionego Xiążęcia, którego powszechnie żałuią wszyscy w stanach iego Elektorstwa, ale ubodzy w żalach przewyższaią wszystkich.

Z Wiednia dnia 25. Czerwca. Listy z *Bulgaryi* donoszą nam, że Generał *Kamiński* stoi pod *Karasson*; Generał *Suwarów* pod *Hirsową* z tamtey strony *Dunaju*; Xiąże *Repnin* pod *Lichorestem* z tey strony *Dunaju*; Generał *Sołtyków* pod *Russig*. Feldmarszałek zaś Hrabia *de Romanżów*, który teraz iest w *Jałoniczy*, niewiemy ieszcze czy sam będzie przytomnym w Obozie; bo iuż wszystkie iego bagaże wyszły pod *Brahiłów*. Azali nie osiądzie w *Foczainach*, tak iak uczynił ostatnią razą, aby w śrzodku Woysk siedząc, potrzebne na wszystkie strony wydawał rozkazy. Z tym wszystkim to będzie nay-pewniey, iak tu głoszą, że prędki pokóy zakończy wszytko.

Z Londynu dnia 24. Czerwca. Król Imć dnia onegdayszego udał się do *Izby wyższey* Parlamentu; gdzie kazawszy się stawić *Izbie niższey*, potwierdził różne proiekta, i to posiedzenie zakończył następuiącą mową:

MYLORDOWIE i MOŚCI PANOWIE.

„ Nie bez zupełnego, a tego iak naywiększego upodobania, patrzyłem na rozmaite a oczewiście przekonywaiące „ dowody, przez cały tego Parlamentu przeciąg, rostropney „ gorliwości waszey, w przysługowaniu się powszechnemu „ dobru. Przynaglaiąca potrzeba, wynalezienia skutecznych „ śrzodków do zabieżenia licznym i wielkim zadawnionym „ nierządom, tak powszechnym, iako i szczegulnym, wynikaiącym z nie dobrego stanu monety złotey, wymusiła na „ mnie zwołanie ninieyszego Parlamentu i zalecenie tey tak „ ważney sprawy roztrząsaniu i naradzaniu się waszemu. „ Między wszystkiemi zaś śrzodkami do pomienionego końca użytemi, widzę, że celem względów waszych były, iuż „ kredyt powszechny, iuż pożytek handlu kraiowego, iuż „ wygoda i bespieczeństwo ludu moiego.

„ Okoliczności zawikłań szczegulnieyszych, w których

,, zaplątana była Prowincya *Quebec*, naprawę rządu tame-
,, cznego bardzo trudną czyniły. Proiekt ułożony w tych
,, okolicznościach, który ia moim zezwoleniem potwierdzi-
,, łem, gruntuie się na pierwiastkowey sprawiedliwości i lu-
,, dzkości; przetoż nie wątpię, że spokoyność umysłom
,, przywróci i szczęśliwość poddanych moich Obywatelów
,, *Kanady* pomnoży niechybnie.

,, Od dawnego iuż czasu, to uważyłem, że duch roster-
,, kliwy, a rządowi z ramienia mego ustanowionemu, i spra-
,, wiedliwemu praw wykonywaniu przeciwny, brał górę w
,, Prowincyi *de Massachuts-Baye* w *Nowey Anglii*. Teraz zaś
,, dostrzegłem, że coraz bardziey wzmagaiąc się, wyguro-
,, wał do tego stopnia, że do wstrzymania zapędów iego, stało się
,, potrzebą użyć powagi Parlamentu; a i w tey okoliczności
,, są użyte od was środki nietylko do zaspokoienia niniey-
,, szych rozruchow, ale też i do zabieżenia dalszym zdolne.
,, Łagodność z męstwem złączona, z którą w tey wielkiey
,, wagi sprawie obchodziliście się, tudzież iednomyślne zgo-
,, dzenie się wasze na utrzymywanie mey powagi i praw
,, kraiowych w rozmaitych częściach moiego Państwa, tym
,, większey dodaią wagi obmyślonym od was środkom, do któ-
,, rych uskutecznienia, ile ze mnie, wszelkich przyłożę sposo-
,, bow. Niczego bowiem niepragnę barziey, iako abym widział
,, poddanych moich w onym kraiu powracaiących z błędu
,, swego, do należytych powinności swoich; to iest, do spra-
,, wiedliwego podlegania porządney zwierzchności, i utrzy-
,, mywania prawdziwych pożytków handlu, z którym nieod-
,, dzielnie spoiony iest ich własny pożytek i szczęśliwość.

,, Przez cały przeciąg posiedzenia waszego na Parlamen-
,, cie ninieyszym, nic osobliwego nie zaszło względem woy-
,, ny między *Rossyą* i *Portą*. Miło mi iest że mogę wam
,, oznaymić; iż upewnienia nieprzerwaney przyiaźni, któ-
,, re bezprzestannie odbieram od sąsiedzkich Mocarstw, prze-
,, konywaią mnie, że wreszcie *Europy*, wszyscy inni Monar-
,, chowie, równie ze mną, do pokoiu nakłonieni są.

Mości Panowie Izby niższey.

,, Dziękuie wam, za wspaniale uczynione powiększenie
,, dochodów moich; a z niemałym upodobaniem patrze na te,

,, że mimo wielu wyznaczonych sum na wspomożenie ró-
,, żnych pożytecznych Towarzystw, tudzież na nadgrodze-
,, nie szkoduiącym na zredukowaniu monety złotey, byliście
,, ieszcze w stanie umnieyszenia długu Narodowego.

MYLORDOWIE i MOSCI PANOWIE.

,, Nic nie iest, cobym wam szczegulniey i osobliwiey
,, zalecić miał; iak tylko żebyście w rozmaitych stronach
,, waszych, utrzymywali przychylne ku mey osobie, i ku rzą-
,, dzącey z ramienia mego Zwierzchności, przywiązanie, i
,, gorliwość, w pomnażaniu dobra powszechnego; czego iuż
,, iawne na posiedzeniach dzisieyszego Parlamentu daliście
,, dowody.

Po skończoney tey mowie Kancierz zabrawszy głos rzekł Imieniem Królewskim.

MYLORDOWIE i MOSCI PANOWIE.

,, Ta iest wola i upodobanie J. K. Mci, aby niniey szy
,, Parlament przedłużony był do dnia 4. Sierpnia; zatym do
,, pomienionego dnia przedłużony iest.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 23. LIPCA.

Imć Pan Octavio Bertotti Scamozzi in Vicenca *stara się wydać zbiór szczery, rzetelny, i zupełny o Abrysach czyli Plantach Pałaców, Kamienic i innych Budynkow w Rzeczypospolitey* Weneckiey, *a osobliwie w Mieście* Vicenca *i przyległych temu miastu okolicach, ktore kiedykolwiek przez sławnego* Andrzeia Palladio *wyprowadzono i wystawiono, którego, wszystkie oświecone Narody prawie za naywiększego poczytały Architekta od samego wskrzeszenia Kunsztow i umieiętności. Opisanie tego zbioru iest w Francuskim i Włoskim ięzyku. Spodziewać się można, że tak doskonale wyprowadzone dzieło i tak wiele pożytkow w sobie zawieraiące, tyle Włochom przyniesie honoru, ile biegłym w Architekturze, na niey znaiącym się, i kochaiącym się w niey, przynieść może pożytku.*

Opisanie rzeczonego dzieła, na ktore można prenumerować, znayduie się w ięzyku Francuzkim u Michała Grölla *Bibliopoli J. K. Mci w* Marywilu *Nro* 19. pod znakiem Poëtów.

U tegoż samego znayduie się nowa Edycya piękna, Komedyi, Junak 8. w Warszawie *1774. alla rustica złł: 2. i pol.*